

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Вербицька Г.А.

асистент,

Київський національний університет культури і мистецтв

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ПРОЦЕСІ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ АРАБСЬКОГО СВІТУ (НА ПРИКЛАДІ ПОДІЙ «АРАБСЬКОЇ ВЕСНИ»)

У більшій частині сучасного арабського світу, від Тунісу до Йорданії, впродовж 2010-2015 років авторитарні режими Близького Сходу, які правили десятиліттями, були змінені внаслідок радикальних політичних змін. Саме в цей час соціальні мережі мали вагомий вплив на розгортання і процес протікання суспільних протестів. Проте, не у всіх країнах масові протести призвели до повалення авторитарної влади, подекуди вони лише стимулювали процес демократичних реформ. Події цієї «Арабської весни» доводять, що традиційні ЗМІ та нові соціальні мережі в цих процесах були нерозривними.

Одним із яскравих прикладів є діяльність інтернет-видання «Наваат». Наприкінці 2010 року його редакція розпочала оприлюднювати документи WikiLeaks, які підтверджували прецеденти зловживання влади туніською елітою. Перші два тижні протестів у Тунісі, за словами С. Бена Гарбії, правозахисника і співзасновника сайту «Наваат», були невідомими для іноземних ЗМІ. Вони не знали, що відбувається у цій арабській країні. «Наваат» публікував на своїх сторінках у соціальних мережах найцікавіші повідомлення та відео активістів «туніської весни», переклавши їх англійською мовою. Тільки після цього новини про події у Тунісі почали поширюватися серед західних ЗМІ. Влада Тунісу робила неодноразові спроби блокувати роботу Facebook, YouTube та Twitter, однак вони виявилися марними. Першими почали поширювати інформацію з «Наваату» такі канали як «Al Jazeera» та «France 24» [2].

Наступний приклад, який підтверджує вагому роль соціальних комунікацій у процесі демократизації арабського світу – організований рух «Всі ми – Халед Саїд». Це була група пересічних громадян, серед яких переважали жінки й навіть цілі родини, які виходили на вулиці як

учасники флеш-мобів. Останні були присвячені пам'яті загиблого 28-річного єгипетського блогера і підприємця, якого до смерті забили поліціанти в Александрії за те, що він виклав у мережу викривальне відео. А вже за півроку, після низки самоспалень на знак протесту проти діючого режиму Хосні Мубарака, активісти почали об'єднуватися проти влади. Організація Facebook-сторінки руху «Всі ми – Халед Саїд» була покликана не стільки об'єднати людей, а більшою мірою поширити інформацію про свавілля поліції та державних органів, а також привернути увагу до зловживань владою президента Хосні Мубарака.

Політичного забарвлення суспільні протести у Єгипті набули у січні 2011 р., коли на боці активістів виступили представники опозиції. Разом вони вимагали відставки Мубарака та запровадження ефективних методів боротьби з корупцією і безробіттям. Тоді ж розпочалися й активні сутички між прихильниками та супротивниками чинної влади. Увесь цей час інтернет-активісти публікували на своїх власних сторінках у Facebook, Twitter і YouTube фото та відео з епіцентру заворушень, які потім часто використовувалися західними телеканалами для висвітлення подій у Єгипті.

Третім і найбільш демократичним прикладом зміни правлячих еліт під час «Арабської весни» є протести у Йорданії. У країні, де населення становить 6 мільйонів, а при цьому 2 млн. із них – це активні користувачі мережі Інтернет, логічним було використання соціальних мереж як ключового методу мобілізації населення.

Головною метою, яку ставили перед собою йорданські журналісти та блогери, було об'єднання людей, які прагнуть змін. Важливо розуміти, що інтернет-активісти не виступали за повалення монархії. Однак, їх дії призвели до політичної реформи. Керівництво Йорданії, зокрема король Абдалла Другий вирішив не випробовувати терпіння активістів і видав указ про розпуск уряду. А зібравши новий, він доручив їм зайнятися питанням вирішення економічних і політичних проблем країни. Саме цього вимагали протестувальники. Однак діяльність новообраного уряду не виявилася ефективною. Активісти знову вийшли на мітинги, що спричинило нову хвилю протестів, яку вдалося вгамувати лише другим оновленням міністерського складу.

Таким чином, проаналізувавши декілька окремих прикладів, пов'язаних із початком заворушень у рамках «Арабської весни», можна зробити висновки, що соціальні мережі досить часто виступали консолідуючим фактором. Завдяки своїй доступності, швидкості

поширення інформації та відсутності будь-яких, в першу чергу територіальних, обмежень, такі соціальні мережі як Facebook, Twitter і YouTube стали: 1) новою ареною політичної боротьби; 2) ефективним джерелом відображення правдивої інформації від учасників протестних дій; 3) своєрідним каналом зв'язку між громадянами арабських держав і західним світом.

Список використаних джерел:

1. Ремовська О. Арабська весна й інтернет як осередок зародження протесту. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24700020.html> (дата звернення: 21.11.2019).
2. Троян С.С. Арабські революції 2010-2011 років та їх наслідки. *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. 2012. Вип. 19. С. 170–176.

Зелінська А.А.

асистент,

Інститут журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

КОНСЕРВАТИВНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ ДИЗАЙНУ БІОГРАФІЧНОЇ КНИГИ В УКРАЇНІ

Культура біографічної книги залежить від майстерного поєднання змістового наповнення та її форми. Від художнього оформлення фактів залежить бажання читати, результативність читання. Такий ефективний дизайн нині називають комунікаційним: він сам є промовистим, осмисленим – дизайн-зміст. Створити комунікаційний дизайн складно і потребує майстерності, про що В. Шевченко пише: «Головною в оформленні є тенденція: всіма можливими друкарськими й композиційними способами чітко відобразити зміст тексту, винайти в кожному окремому випадку таку художньо-поліграфічну форму, що відповідає читацькому призначенню. Для правильного формулювання загального задуму оформлення, який враховує теми для ілюстрацій, формат видання, формат набору, шрифт, оформлення обкладинки або палітурки, необхідно досконало володіти матеріалом, розуміти зміст твору, а також уявляти читацьку аудиторію, умови читання, характер